

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מבחר נתונים על גירושין בישראל

מוגש לחבר הכנסת משה פייגלין

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: נטע משה

אישור: שרון סופר, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

י"ט באייר תשע"ג

29 באפריל 2013

תוכן העניינים

<u>2</u>	<u>1. נתונים על מאפייני המשפחה ועל הליכי הגירושין</u>
2	1.1. נתונים על מבנה המשפחה בישראל ובעולם
3	1.2. שיעורי הנישואין והגירושין בישראל ובעולם
6	1.3. נתונים על הליכי גירושין בבתי-הדין הרבניים
9	1.4. תסקירים בנושאי גירושין
10	1.5. תלונות על הפרת הסדרי ראייה ומשמורת
<u>11</u>	<u>2. גופים המסייעים בהתמודדות עם הליכי גירושין</u>
11	2.1. יחידות הסיוע שליד בתי-המשפט וליד בתי-הדין הרבניים
13	2.2. תחנות לטיפול זוגי ומשפחתי
13	2.3. מרכזי קשר
<u>15</u>	<u>נספחים</u>
<u>15</u>	<u>טבלה א': שיעורי נישואין וגירושין בישראל, כלל האוכלוסייה, 2010-1955</u>
<u>16</u>	<u>טבלה ב': שיעורי נישואין וגירושין בישראל חלוקה על-פי דתות, 2010-1955</u>
<u>16</u>	<u>טבלה ג': סיכום תיקי גירושין בבתי-הדין הרבניים, 2012-2005</u>
<u>17</u>	<u>טבלה ד': פילוח על-פי מין מגיש הבקשה לפתיחת התיק בבתי-הדין הרבניים, 2012-2006</u>
<u>18</u>	<u>טבלה ה': שיעורי גירושין ונישואין במדינות ה-OECD, 1970, 2008</u>
<u>19</u>	<u>מקורות</u>

מסמך זה מוגש לחבר הכנסת משה פייגלין, ומובא בו מבחר נתונים על הליכי הגירושין בישראל: שיעורי הגירושין והנישואין, מבנה המשפחה, התיקים הנדונים בערכאות המשפטיות ותסקירים. בחלק השני של המסמך יובאו נתונים והסברים על גופים ציבוריים המסייעים למתגרשים ולגרשים ביישוב מחלוקות: יחידות הסיוע שליד בתי-המשפט לענייני משפחה ובתי-הדין הרבניים, תחנות לטיפול זוגי ומשפחתי ומרכזי קשר.

הנתונים שמוצגים במסמך נלקחו ממקורות רשמיים של מדינת ישראל, ובהם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד הרווחה והשירותים החברתיים והנהלת בתי-הדין הרבניים, וכן מנתוני ה-OECD. עיקרי הנתונים וניתוח המגמות מוצגים בגוף המסמך. טבלאות נתונים מפורטות מופיעות בנספח.

1. נתונים על מאפייני המשפחה ועל הליכי גירושין

1.1. נתונים על מבנה המשפחה בישראל ובעולם¹

- על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2011 חיו בישראל כ-1.83 מיליון משפחות ובכל אחת מהן 3.73 נפשות בממוצע. עשור קודם לכן, בשנת 2000, חיו בישראל כ-1.5 מיליון משפחות ובכל אחת מהן 3.76 נפשות בממוצע. בשנת 2011 חיו בישראל 1.47 מיליון משפחות יהודיות (81%), 310,000 משפחות ערביות (17%) ו-48,000 משפחות ערביות נוצריות או ללא סיווג דתי.
- כ-107,000 מהמשפחות הן משפחות חד-הוריות עם ילדים עד גיל 17 (לעומת 89,000 משפחות בשנת 2000), והן 6% מכלל המשפחות בישראל. המספר הממוצע של ילדים עד גיל 17 במשפחות חד-הוריות בשנת 2011 היה 1.8, לעומת 2.5 במשפחות עם שני הורים. מספר הילדים הממוצע במשפחות חד-הוריות עם ילדים עד גיל 17 במדינות נבחרות: איטליה – 1.4, גרמניה – 1.4, דנמרק – 1.4, ארה"ב – 1.9, נורבגיה – 2.3.
- 60% מהמשפחות החד-הוריות עם ילדים עד גיל 17 (65,000 משפחות) הן משפחות שבראשן עומד גרוש, והן כ-3.5% מכלל המשפחות בישראל.² שאר המשפחות החד-הוריות עם ילדים עד גיל 17 הן משפחות שבראשן רווק (15%) או אלמן (12%). בראש 92% מהמשפחות החד-הוריות עם ילדים עד גיל 17 עומדת אישה.
- על-פי נתוני הביטוח הלאומי שהוצגו בשנתון המועצה הלאומית לשלום הילד,³ 149,347 ילדים חיו בשנת 2011 במשפחות חד-הוריות שבראשן הורה גרוש, לעומת 147,479 ילדים בשנת 2010 – עלייה של 10%. בשנת 2005 מספרם של הילדים שחיו במשפחות חד-הוריות שבראשן הורה גרוש היה 128,028, בשנת 2000 – 81,931 ובשנת 1995 – 81,931. בפרק זמן של 16 שנה (1995-2011) חלה עלייה של 82% במספר הילדים החיים במשפחות חד-הוריות עם הורה גרוש.

¹ אם לא צוין אחרת, הנתונים בסעיף זה מתבססים על פרסומים של הלמ"ס, [משפחות ומשקי בית בישראל – נתונים לרגל יום המשפחה](#), הודעה לעיתונות, 6 בפברואר 2013, תאריך כניסה: 11 במרס 2013; [שנתון סטטיסטי לישראל 2012](#), מס' 63, לוח סיכום 3.1, "נישואין, גירושין, לידות חי, פטירות, ריבוי טבעי, פטירת תינוקות ולידות מת, לפי דת", ספטמבר 2012, תאריך כניסה: 11 במרס 2013.

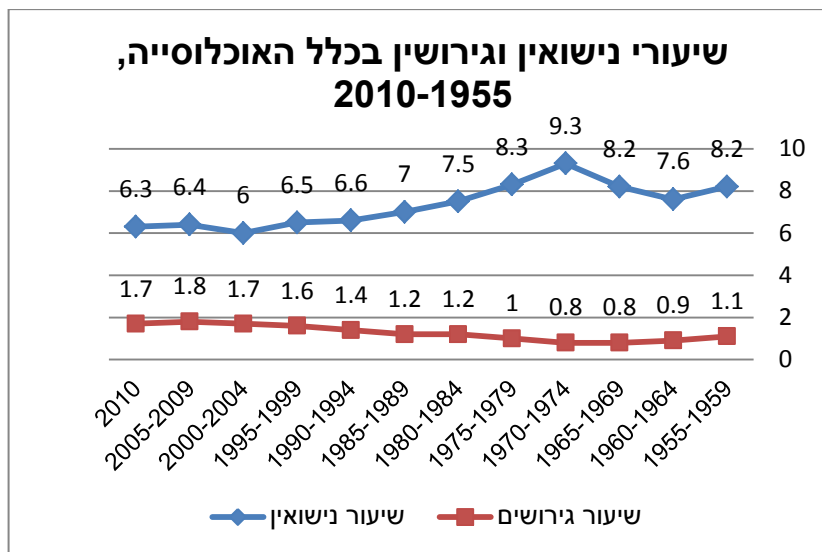
² חישוב המשפחות הגרושות שיש בהן ילדים מתחת לגיל 17 מסתמך על מספר המשפחות החד-הוריות עם ילדים עד גיל 17 בכללותן (106,800) ועל שיעור המשפחות החד-הוריות עם ילדים עם גיל 17 שבראשן גרושה (60%).

³ המועצה הלאומית לשלום הילד, [שנתון 2012](#), משפחות, משקי בית ותנאי גדילה של ילדים, לוח 3.3, תרשים א'.³

- בשנת 2011, מכלל המשפחות החד-הוריות שבראשן הורה גרוש, ב-45,034 משפחות היה ילד אחד, ב-57,130 משפחות היו שני ילדים, ב-29,253 – שלושה ילדים, וב-17,930 – ארבעה ילדים או יותר.⁴
- 95% מהזוגות בישראל הם זוגות נשואים (לא בהכרח הורים), ו-5% מהזוגות (73,000) חיים יחד ללא נישואין. 69% מהזוגות החיים יחד ללא נישואין הם זוגות ללא ילדים. שיעור הזוגות החיים יחד ללא נישואין במדינות נבחרות: איטליה – 6%, ארה"ב – 11%, הולנד – 20%, דנמרק – 23%, נורבגיה – 26%.

1.2. שיעורי הנישואין והגירושין בישראל ובעולם⁵

בסעיף זה יוצגו נתונים ומגמות בשיעורי נישואין וגירושין בישראל מאז הקמתה. הנתונים יוצגו לפי שנים ולפי דתות. כמו כן יוצגו נתונים השוואתיים ממדינות ה-OECD. כפי שעולה מפירוט הנתונים והגרפים שלהלן ומטבלאות א' וב' בנספח, שיעור הנישואין באוכלוסייה הכללית בישראל ירד עם השנים. בשנת 2010 הוא היה 6.3 ל-1,000 נפש (כלומר על כל 1,000 איש נישאו 6.3 בממוצע באותה שנה),⁶ לעומת 8.2 ל-1,000 נפש במחצית השנייה של שנות ה-50 ו-9.3 ל-1,000 נפש בתחילת שנות ה-70. שיעור הגירושין, לעומת זאת, נתון במגמת עלייה, וכיום הוא 1.7 ל-1,000 נפש, לעומת 0.8-1.1 ל-1,000 נפש משנות ה-50 עד שנות ה-70.

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לטבלה מלאה של הנתונים ראו נספח.

נישואין

⁴ שם, לוח 3.3.

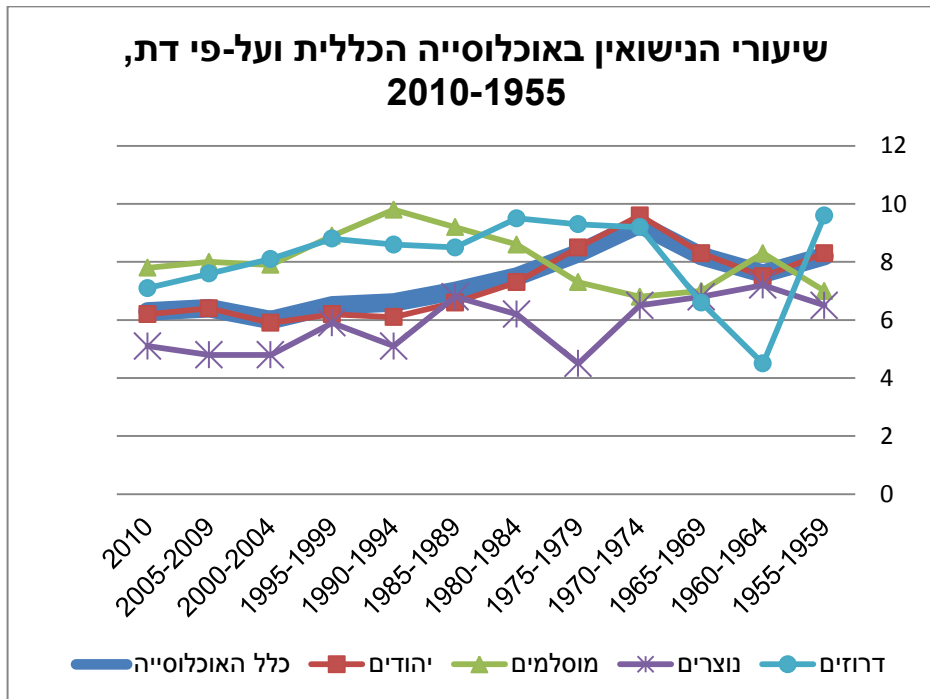
⁵ אם לא צוין אחרת הנתונים מתבססים על: הלמ"ס, [שנתון סטטיסטי לישראל 2012](#), מס' 63, לוח סיכום 3.1, "נישואין, גירושין, לידות חי, פטירות, ריבוי טבעי, פטירת תינוקות ולידות מת, לפי דת", ספטמבר 2012, תאריך כניסה: 11 במרס 2013. השוואה למדינות ה-OECD: OECD, [OECD Family Database](#), Paris 2012.

⁶ **שיעור נישואין**: מספר הזוגות שנישאו באזור נתון בשנה מסוימת ל-1,000 נפש; **שיעור גירושין**: מספר הזוגות שהתגרשו באזור גאוגרפי בשנה מסוימת ל-1,000 נפש. ההגדרות מבוססות על הלמ"ס, **פני החברה בישראל**, דוח מס' 4, תיבה 1.1, [רווקות, נישואין, וגירושין](#), אוקטובר 2011, תאריך כניסה: 18 באפריל 2013.

הכנסת

על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2010 נישאו 47,865 זוגות והתגרשו 13,042 זוגות. מהזוגות שנישאו 35,887 יהודים, 10,220 מוסלמים, 782 נוצרים ו-894 דרוזים. בשנת 2009 נישאו 49,997 זוגות, בשנת 2008 – 50,038 זוגות ובשנת 2007 – 46,448 זוגות.⁷

מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לטבלה מלאה של הנתונים ראו נספח.

- שיעור הנישואין בשנת 2010 היה 6.3 ל-1,000 נפש, ובחלוקה לפני דת: 6.2 ל-1,000 נפש באוכלוסייה היהודית, 7.8 ל-1,000 נפש באוכלוסייה המוסלמית, 5.1 ל-1,000 נפש באוכלוסייה הנוצרית ו-7.1 ל-1,000 נפש באוכלוסייה הדרוזית.
- כפי שעולה מהגרף, שיעור הנישואין הכללי באוכלוסייה במחצית השנייה של שנות ה-50 היה 8.2 ל-1,000 נפש, והגיע לשיאו בתחילת שנות ה-70 – 9.3 ל-1,000 נפש. בסוף שנות ה-70 החלה מגמת ירידה והיא נמשכת עד היום. כיום שיעור הנישואין הוא כ-6.5 ל-1,000 נפש באוכלוסייה. השיעור הקטן ביותר נרשם בשנים 2004-2000 – 6 ל-1,000 נפש. שיעור נישואין גדול יחסית נרשם באוכלוסייה המוסלמית: מתחילת שנות האלפיים שיעור הנישואין נע בין 7.8 ל-8.8 ל-1,000 נפש, ושיאו נרשם בשנים 1994-1990 – 9.8 ל-1,000 נפש. שיעור נישואין קטן יחסית נרשם באוכלוסייה הנוצרית, ובשנים האחרונות הוא נע סביב 5 ל-1,000 נפש ואף פחות.
- שיעורי הנישואין בישראל גדולים לעומת שיעוריהם במדינות ה-OECD (שנת 2008), והיא מדורגת חמישית מ-38 המדינות המוצגות בדוח (דירוג המדינות המלא מופיע בטבלה ה' בנספח). בשנת 2009 היה שיעור הנישואין בישראל 6.3 ל-1,000 נפש. שיעורים גדולים יותר נרשמו בקפריסין (7.71), בארה"ב (7.31), בקוריאה (7.13) ובפולין (6.57). בשנת 2008 היה הממוצע במדינות ה-OECD 5.00 ל-

⁷ נתוני 2008 כוללים גם מקרים שלא נכללו בעבר ברישומי הלמ"ס והוספו למניין בשנה זו, וזה אחד ההסברים לגידול במספר הנישאים והמתגרשים לעומת שנים אחרות. ראו הלמ"ס, [שנתון סטטיסטי לישראל 2012](#), מסי' 63, לוח סיכום 3.1, "נישואין, גירושין, לידות חי, פטירות, ריבוי טבעי, פטירת תינוקות ולידות מת, לפי דת", הע' 11, ספטמבר 2012, תאריך כניסה: 11 במרץ 2013; שם, [מקורות והסברים – נישואין וגירושין, תנועה טבעית](#), ספטמבר 2012, תאריך כניסה: 28 באפריל 2013.

הכנסת

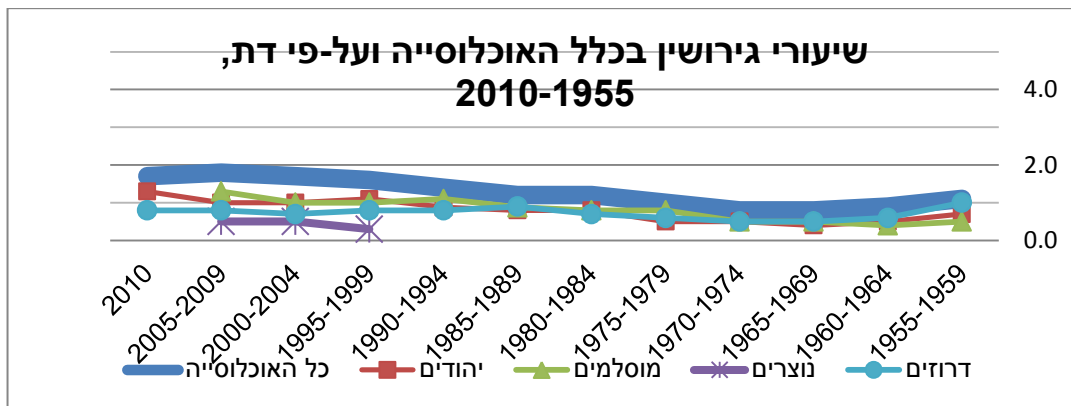
מרכז המחקר והמידע

1,000 נפש. שיעורים קטנים במיוחד נרשמו בסלובניה (3.17), בולגריה (3.42), הונגריה (3.67), ספרד (3.76), צרפת (3.97) ואיטליה (4.01).

- שיעור הנישואין בכל מדינות ה-OECD ירד משנת 1970 עד שנת 2008. בשנת 1970 היה הממוצע במדינות ה-OECD 8.14 ל-1,000 נפש, ובשנת 2008 – 5 ל-1,000 נפש. בישראל שיעור הנישואין בשנת 1970 היה 9.10, והיא דורגה במקום ה-11. לפני עמדו ארה"ב, קוריאה, ליטא, יפן, ניו-זילנד, צ'כיה, הולנד, לטביה, פורטוגל והונגריה.

גירושין

על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2010 התגרשו 13,042 זוגות: 10,466 יהודים, 1,658 מוסלמים, 80 נוצרים ו-104 דרוזים. בשנת 2009 התגרשו 13,233 זוגות, בשנת 2008 – 13,488 זוגות, ובשנת 2007 – 13,105 זוגות.⁸

מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לטבלה מלאה של הנתונים ראו נספח.

- בשנת 2010 היה שיעור הגירושין 1.7 ל-1,000 נפש, ובחלוקה לפי דת: 1.8 ל-1,000 נפש באוכלוסייה היהודית, 1.3 ל-1,000 נפש באוכלוסייה המוסלמית, 0.5 ל-1,000 נפש באוכלוסייה הנוצרית ו-0.8 ל-1,000 נפש באוכלוסייה הדרוזית.
- כפי שעולה מהגרף, בכלל האוכלוסייה שיעור הגירושין בשנים 1955-1959 היה 1.1 ל-1,000. בשנות ה-60 החלה מגמה של ירידה בשיעורי הגירושין, והוא הגיע ל-0.8 ל-1,000 בשנות ה-70 המוקדמות. במחצית השנייה של שנות ה-70 התהפכה המגמה, ומאז יש עלייה מתמשכת בשיעורי הגירושין באוכלוסייה. שיא המגמה, בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה היהודית, היה בשנים 2005-2009, שבהן שיעור הגירושין הכללי היה 1.8 ל-1,000 נפש, ובאוכלוסייה היהודית – 2 ל-1,000 נפש. מאז חלה ירידה קלה בשיעורי הגירושין בכלל האוכלוסייה ובקרב היהודים, ובשנת 2010 שיעור הגירושין באוכלוסייה היה 1.7 ל-1,000, ובקרב היהודים – 1.8 ל-1,000. שיעור הגירושין בקרב המוסלמים נתון במגמת העלייה, ובשנת 2010 הוא היה 1.3 ל-1,000. לא חל שינוי בשיעור הגירושין בקרב

⁸ נתוני 2008 כוללים גם מקרים שלא נכללו בעבר ברישומי הלמ"ס והוספו למניין בשנה זו, וזה אחד ההסברים לגידול במספר המתגרשים. ראו הע' 7.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הנוצרים והדרוזים מתחילת שנות האלפיים – 0.5 ל-1,000 אצל הנוצרים ו-0.8 ל-1,000 אצל הדרוזים (למעט שנת 2008, שבה היו 0.6 ו-0.9 בהתאמה, בשל רישום מקרים שלא נכללו בעבר).⁹

- לפי נתוני שנת 2008, שיעור הגירושין בישראל קטן לעומת מדינות ה-OECD, והיא עומדת במקום ה-28 מתוך 38 מדינות (לדירוג המדינות המלא ראו טבלה ה' בנספח). בשנת 2008 היה שיעור הגירושין בישראל 1.9 ל-1,000 נפש – כמו בבולגריה, בפולין, בהולנד וביפן. שיעורי גירושין גדולים במיוחד נרשמו בארה"ב (3.7), בבלגיה (3.3) ובליטא (3.1), ושיעורי גירושין קטנים נרשמו בצ'ילה (0.2), במקסיקו (0.7), באירלנד (0.8) ובאיטליה (0.9).
- בכל מדינות ה-OECD חוץ מלטביה ואסטוניה עלה שיעור הגרושים מ-1970 עד 2008. בכמה מדינות, ובהן ישראל, יוון, צרפת, אוסטרליה ובריטניה, שיעור הגירושין עלה יותר מפי-שניים. לעומת זאת, בארה"ב לא חל שינוי של ממש בשיעור הגירושין: 3.5 ל-1,000 בשנת 1970 ו-3.7 ל-1,000 בשנת 2008.

1.3. נתונים על הליכי גירושין בבתי-הדין הרבניים

הערכאות המשפטיות הדנות בדיני משפחה הן בתי-המשפט לענייני משפחה ובתי-הדין הדתיים – הרבניים, השרעיים, הנוצריים והדרוזיים.¹⁰ ככלל, יש להסדיר ארבעה נושאים בעת גירושין: הגירושין עצמם (סידור הגט בעבור יהודים), הסדרת הקשר של ההורים הגרושים עם ילדיהם, מזונות ורכוש. בני זוג יכולים להגיע להסכם גירושין מתוך הבנה הדדית (בין שהם גיבשו את ההסכם ובין שהוא גובש בסיוע מגשרים ויועצים) או לפתוח בהליכים משפטיים ולבקש מהערכאה השיפוטית לדון בעניינים שבמחלוקת. גם להסכם גירושין שנחתם בהבנה הדדית נדרש אישור הערכאה השיפוטית, וזו תבחן אם בני הזוג מבינים את תוכן ההסכם ואת משמעותו. הסמכות להסדרת גט בעבור בני זוג יהודים נתונה בידי בתי-הדין הרבניים בלבד, ובהם אפשר לפתוח תיק להסכם גירושין (גט בהסכמה) או תביעת גירושין (כאשר אחד מבני הזוג אינו מסכים להליך).¹¹ בתיקי מזונות, משמורת ורכוש אפשר לדון בבתי-המשפט או בבתי-הדין – הערכאה השיפוטית שבני הזוג בחרו בה או שאחד מהם פנה אליה (ב"מירוץ סמכויות"). כך, אפשר שאותו מקרה גירושין יתנהל בשתי ערכאות שיפוטיות נפרדות ובתיקים נפרדים מבחינת רישום, לדוגמה: סידור הגט – בבית-הדין הרבני, והסדרת הקשר שבין ההורים לילדים – בבית-המשפט לענייני משפחה.

הנתונים שיוצגו להלן נוגעים לתיקים שנדונו בבתי-הדין הרבניים בלבד, שכן מהנהלת בתי-המשפט הועברו נתונים חלקיים על התיקים הנדונים בבתי-המשפט לענייני משפחה.¹²

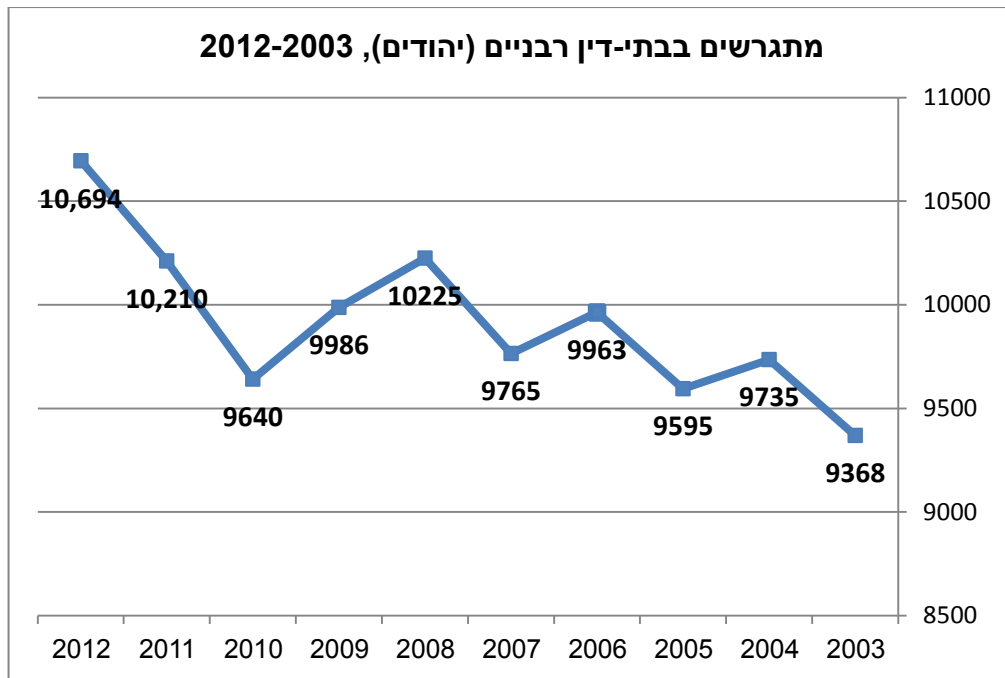
⁹ נתוני 2008 כוללים מקרים שלא נכללו בעבר ברישומי הלמ"ס והוספו למניין בשנה זו, וזה אחד ההסברים לגידול במספר המתגרשים, וראו הע' 7.

¹⁰ הדברים לקוחים מחוברת הסבר בנושא בית-משפט לענייני משפחה שהתפרסמה באתר הנהלת בתי-המשפט: עו"ד אלונה פרידמן, **זכויות וחובות בגירושין**, אוניברסיטת תל-אביב והאגף לסיוע משפטי של משרד המשפטים, יוני 2012, תאריך כניסה: 14 באפריל 2013.

¹¹ ההגדרות מבוססות על אתר בתי-הדין הרבניים, **בני זוג בהליכי גירושין**, תאריך כניסה: 23 באפריל 2013.

¹² הנתונים בסעיף זה לקוחים מדוחות סיכום של הנהלת בתי-הדין הרבניים בשנים 2005-2012 ומעיבוד לנתונים שנעשה לבקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת. הדוחות והעבודים התקבלו בדוא"ל מאורי אהרונסון, מנהל אגף בכיר מערכות מידע בבתי-הדין הרבניים, 11 ו-17 באפריל 2013.

מקור: נתוני הנהלת בתי-הדין הרבניים. לטבלה מלאה של הנתונים ראו נספח.

- על-פי נתוני בתי-הדין הרבניים המוצגים בגרף לעיל, בשנת 2012 התגרשו 10,694 זוגות יהודיים, לעומת 10,210 זוגות יהודיים בשנת 2011 – עלייה של 4.7%. יש מגמת עלייה במספר הזוגות המתגרשים, ובתשע השנים שמ-2003 עד 2012 חלה עלייה של 14% במספר המתגרשים היהודים בבתי-הדין הרבניים. יש לזכור כי בשנים אלו צמחה האוכלוסייה בשל גידול טבעי, וכן גדל מספר הנישאים.
- בהשוואה בין מספר המתגרשים היהודים המדווחים בלוחות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לבין המספר המוצג לעיל נמצא הפרש של כ-1,000 זוגות בשנה. ההסברים להפרש הם בין השאר גירושין המאושרים בבתי-המשפט לענייני משפחה (מקרים חריגים של חסרי דת ושל זוגות שאינם בני אותה דת), גירושין שלא דווח היכן נעשו, שינוי בשיטות הרישום עם השנים (בנוגע לבני זוג שאינם תושבי ישראל) ושינוי במערכות המחשוב.
- יש להדגיש כי בהליכים שאינם קבלת הגט גרידא אלא הסדרת הרכוש והסדרי ראייה ומשמורת אפשר לדון גם בבתי-המשפט לענייני משפחה, ולכן הנתונים המובאים כאן מציגים תמונת מצב חלקית. נתונים מפורטים על תיקי הגירושין בבתי-הדין הרבניים ופילוח על-פי מין של מגיש הבקשה לפתיחת תיק מובאות בטבלאות ג' וד' בנספח.
- בשנת 2012 נפתחו 8,063 תיקי תביעות גירושין (גירושין שאינם בהסכמת אחד הצדדים) ו-9,045 תיקים להסכמי גירושין (גירושין המוסכמים על שני בני הזוג). בשנה זו נפתחו בבתי-הדין הרבניים 2,731 תיקים להחזקת ילדים, 3,915 תיקים לתביעת מזונות ו-2,975 תיקים לחלוקת רכוש. בשנת 2011 נפתחו בבתי-הדין הרבניים 7,606 תיקי תביעות גירושין, 8,699 תיקים להסכמי גירושין, 3,808 תביעות מזונות, 1,911 תיקים לחלוקת רכוש ו-2,590 תיקים להחזקת ילדים (פירוט התיקים משנים קודמות מוצג בטבלה ג' בנספח).
- בשנים 2012-2005 ניכרת מגמת עלייה במספר התיקים שנפתחו בבתי-הדין הרבניים לתביעות גירושין, להסכמי גירושין, לחלוקת רכוש ולהחזקת ילדים. מספר תיקים שנפתחו בגין תביעות

מזונות, לעומת זאת, ירד עם השנים, מ-4,100-4,300 תיקים בשנים 2006-2009 ל-3,800-3,900 תיקים משנת 2010 ואילך.

שלום בית¹³

בקשה לשלום בית היא בקשה של אחד מבני הזוג שאינו מעוניין בגירושין מבית-הדין הרבני להורות לבן הזוג האחר לנסות להגיע לשלום בית, קרי, להמשיך להתנהל יחד כזוג נשוי לפי הסכם. לחלופין, בית-הדין יכול להמליץ על שלום בית אם הוא סבור שיש סיכוי להצלחת הליך כזה. בהסכם שלום הבית שבית-הדין מאשר מפורטים תנאים שבני הזוג מגבשים למען המשך המגורים המשותפים, וכן הסדרה מסוימת של הנושאים הכספיים, המונעת מכל אחד מבני הזוג להשיג יתרון במאבק הכלכלי אם הם יחליטו להתגרש בסופו של דבר. בית-הדין יכול להפנות את בני הזוג אל יחידות הסיוע שליד בתי-הדין כדי לנסות הליך של שלום בית. עם זאת, כפי שצוין באתר בתי-הדין הרבניים, פעמים רבות התביעה לשלום בית נעשית "אך ורק כצעד טקטי שיאפשר למי מבני הזוג להגיש באמצעות התביעה, בקשות למתן סעדים זמניים".¹⁴

- בשנת 2012 הוגשו 993 תביעות לשלום בית, מספר דומה לזה שהוגש בשנת 2011 – 996. בשנת 2010 הוגשו 981 תביעות לשלום בית, בשנת 2009 – 1,044 תביעות ובשנת 2008 – 1,005 תביעות.
- בסקירת מספר התביעות לשלום בית שהוגשו בשנים 2005-2012 עולה כי בשנת 2009 מספר התביעות היה הגדול ביותר (1,044) ובשנת 2005 מספר התביעות היה הקטן ביותר (934) (ראו טבלה ג' בנספח).
- שיעור התביעות לשלום בית שבית-הדין הרבני מאשר קטן למדי ונתון במגמת ירידה. בשנת 2012 אושרו 2.6% מכלל התביעות ובשנת 2011 אושרו 2.5% מכלל התביעות. שיעור התביעות שאושרו הגדול ביותר היה בשנת 2009 – 10%. בשנים 2006-2007 אושרו 5% מכלל התביעות לשלום בית (ראו טבלה ג' בפרק הנספחים).

פילוח התיקים על-פי מין מגיש הבקשה לפתיחת תיק

בתשובה על בקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביצעה הנהלת בתי-הדין הרבניים פילוח של תיקי הגירושין על-פי מינו של מגיש הבקשה לפתיחת התיק.¹⁵ הנתונים המוצגים לעיל נוגעים לתיקים שנדונו בבתי-הדין הרבניים בלבד. מהנהלת בתי-המשפט, האוספת נתונים על בתי-המשפט לענייני משפחה, נמסר כי אין אפשרות לפלח נתונים על-פי מין מגיש הבקשה.¹⁶ לא יוצגו הנתונים על תיקים הנוגעים להסכמי גירושין, שכן תיקים אלו נפתחים על דעת שני בני הזוג, שלא כמו תיקים של תביעות גירושין, החזקת ילדים, חלוקת רכוש ומזונות. את הנתונים המפורטים שהועברו מהנהלת בתי-הדין הרבניים אפשר למצוא בטבלה ד' בנספח.

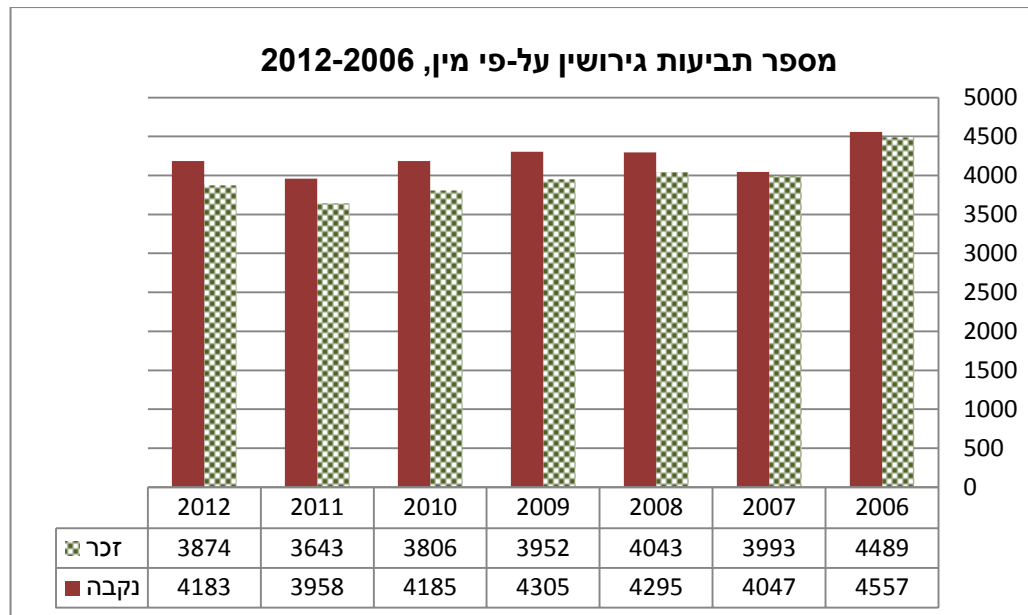
¹³ ההסברים על הליך שלום בית מבוססים על אתר בתי-הדין הרבניים, [שלום בית](#), תאריך כניסה: 23 באפריל 2013. הנתונים בסעיף זה לקוחים מדוחות סיכום של הנהלת בתי-הדין הרבניים בשנים 2005-2012. הדוחות התקבלו בדוא"ל מאורי אהרונוסון, מנהל אגף בכיר מערכות מידע בבתי-הדין הרבניים, 11 באפריל 2013.

¹⁴ בתי-הדין הרבניים, [שלום בית](#), תאריך כניסה: 23 באפריל 2013.

¹⁵ העיבודים והנתונים בסעיף זה מבוססים על נתונים שהתקבלו בדוא"ל מאורי אהרונוסון, מנהל אגף בכיר מערכות מידע בבתי-הדין הרבניים, 17 באפריל 2013.

¹⁶ ילנה גולדמן, הנהלת בתי-המשפט, מחלקת כלכלה וסטטיסטיקה, דוא"ל, 17 באפריל 2013.

מקור: הנהלת בתי-הדין הרבניים. לנתונים המלאים ראו נספח.

- כפי שהעולה מהגרף, היקף תביעות הגירושין של נשים ושל גברים דומה, ויש הפרש קטן לטובת נשים: נשים מגישות בין 50% ל-52% מהתביעות.
- 70%-80% מהתיקים הנוגעים להחזקת ילדים ולהסדרי ראייה בבתי-הדין הרבניים נפתחים בעקבות תביעות של גברים. מפילוח הנתונים עולה כי חלקם של הגברים בתיקים האלה ירד עם השנים: בשנת 2006 נפתחו 79.3% מהתיקים בתביעות של גברים (1,769 תיקים לעומת 460 בתביעות של נשים), ובשנת 2012 נפתחו 71.6% מהתיקים בתביעות של גברים (1,953 תיקים לעומת 773 בתביעות של נשים). מספר התביעות להחזקת ילדים ולהסדרי ראייה שהוגשו לבתי-הדין הרבניים עלה בכ-20% משנת 2006 עד שנת 2012.
- מגמות דומות עולות גם בבחינת התפלגות התיקים הנוגעים לחלוקת רכוש. בשנת 2006 נפתחו 86% מהתיקים בתביעות של גברים (1,414 תיקים), וכיום 76% מהתיקים נפתחים בתביעות של גברים (1,607 תיקים). מספר התיקים הכולל עלה בשנים אלו בכ-20%.
- בפילוח תיקי המזונות התמונה הפוכה: רוב התיקים נפתחו בתביעות של נשים, אך חלקן נתון במגמת ירידה. בשנת 2006 נפתחו 1,718 תיקי מזונות בתביעות של גברים ו-2,954 תיקי מזונות בתביעות של נשים, כלומר 63% מהתיקים היו בתביעות של נשים. בשנת 2007 נפתחו 59% מהתיקים בתביעות של נשים (2,478 תיקים), בשנת 2010 נפתחו 55% מהתיקים בתביעות של נשים (2,119 תיקים) ובשנת 2012 נפתחו 51% מהתיקים בתביעות של נשים (2,100 תיקים). מספר תיקי המזונות שנפתחו בבתי-הדין הרבניים ירד בכ-16% משנת 2006 עד שנת 2012.

1.4. תסקירים בנושאי גירושין¹⁷

¹⁷ סעיף זה מתבסס על תשובת משרד הרווחה והשירותים החברתיים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 'מימוש הסדרי ראייה לאחר גירושין', 18 במרס 2013, ועל תשובת השלמה, 24 במרס 2013; משרד הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים 2011, פרק 3, משפחות במצוקה, [חלק ה': משפחות הזקוקות לסיוע בסוגיות משפטיות](#), תאריך כניסה: 24 במרס 2013; סקירת השירותים החברתיים 2010, פרק 3, משפחות במצוקה, [חלק ה': משפחות הזקוקות לסיוע בסוגיות משפטיות](#), תאריך כניסה: 2 באפריל 2013.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

שופטים ודיינים הדנים בתיקי גירושין יכולים למנות בצו בית-משפט **פקיד סעד לסדרי דין** לשם כתיבת תסקיר לבית-המשפט. תסקירים הם חוות דעת מקצועיות המוגשות לערכאות המשפטיות במגוון תחומים, והם נועדו לסייע לשופטים להכריע בסוגיות שבמחלוקת. פקידי הסעד פועלים מכוח צו בית-משפט, אך הם עובדים סוציאליים השייכים למשרד הרווחה והשירותים החברתיים שקיבלו הכשרה ייעודית לכך. התסקירים מועברים לערכאות השיפוטיות, ואלו יכולות להחליט על אימוץ מלא של התסקיר, על אימוץ חלקי או על דחייה. חוות הדעת ניתנות בתחומים אלו: אישות (משמורת והסדרי ראייה), אפוסטרופסות, אבהות, התערבות רפואית בקטינים, היתרי נישואין, שינוי שם, המרת דת וחיפוט קטינים בין-ארציות. רישום התסקירים המוגשים לערכאות השיפוטיות נעשה במשרד הרווחה והשירותים החברתיים על-פי תחומים, ולא בהכרח על-פי נושא התיק כפי שהוא מוגדר בבתי-המשפט ובבתי-הדין. בתחום **אישות** נכללים תסקירים בשלבים שונים של הליכי גירושין ופרידה, משלב טרום הגירושין במהלך גיבוש ההסדר המשפטי ועד למימוש והפרה של הסדרי ראייה ומשמורת לאחר הגירושין.

- בישראל מועסקים במשרה חלקית 770 עובדים סוציאליים בעלי מינוי לסדרי דין בתחום האישות (משמורת והסדרי ראייה). לתחום זה הוקצו 250 תקנים, ואין לו תקציב ייחודי.
- בשנת 2011 הוגשו לבתי-הדין הדתיים ולבתי-המשפט לענייני משפחה 21,480 תסקירים בנושאים שונים. 11,794 מהתסקירים (55% מכלל התסקירים) היו בנושא אישות. בשנת 2010 הוגשו 11,501 תסקירים בנושא אישות (58% מכלל התסקירים).
- בשנת 2011 הוגשו 87% מהתסקירים בנושאי אישות לבתי-המשפט לענייני משפחה, 13% הוגשו לבתי-הדין הרבניים ו-6% – לבתי-הדין השרעיים, הכנסייתיים והדרוזיים. בשנת 2010 הוגשו 80% מתסקירי האישות לבית-המשפט לענייני משפחה, 13% הוגשו לבתי-הדין הרבניים ו-7% – לבתי-הדין השרעיים, הכנסייתיים והדרוזיים.

1.5. תלונות על הפרת הסדרי ראייה ומשמורת¹⁸

הסדרי ראייה ומשמורת מאושרים בבתי-המשפט לענייני משפחה או בבתי-הדין הדתיים במסגרת אישור הליך הגירושין. לפיכך, הפרתם היא הפרה של צו בית-משפט, **ואפשר להגיש בגינה תלונה למשטרה על "הפרת הוראה חוקית" לפי סעיף 287 לחוק העונשין.**

ממשטרת ישראל נמסר כי לפי הכללים הקבועים בנוהל חטיבת חקירות "הטיפול המשטרתי בעבירות אלימות בין בני זוג", עבירות של הפרת הוראה חוקית בין בני זוג מועברות לטיפול חוקר אלימות בין בני זוג. המשטרה מסרה כי אין רישום מובחן של תלונות שמוגשות עקב הפרת הסדרי ראייה ומשמורת, משום שבחוק אין עבירה ספציפית העוסקת בכך,¹⁹ אך יש נתונים על תלונות על "הפרת הוראה חוקית" שבהן הזיקה של החשוד למתלונן היא של בני זוג. מבדיקה מדגמית בחטיבת החקירות עלה כי התלונות אכן עסקו בהפרת צווים להסדרי ראייה, **אולם אין להסיק מכך שכל התלונות שנתוניהן מוצגים להלן נוגעות להפרת הסדרי ראייה ומשמורת.**

- בשנת 2012 הוגשו 3,126 תלונות בגין הפרת הוראה חוקית בין בני זוג, בשנת 2011 – 3,073 תלונות ובשנת 2010 – 3,446 תלונות. נדגיש שוב כי גם אם סביר להניח שמרבית התלונות על "הפרת הוראה

¹⁸ סעיף זה מבוסס על תשובת משטרת ישראל על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "הפרת הסדרי ראייה לאחר גירושין", 17 במרס 2013.

¹⁹ שם.

חוקית" בין בני זוג נוגעות להפרת צווי הסדרי ראייה ומשמורת, אין להסיק כי המספרים המוצגים לעיל נוגעים בלעדית להפרת הסדרי ראייה ומשמורת.

- מפילוח לפי מין המתלונן עולה כי יש שוויון בין המינים: בני כל אחד מהמינים הגישו כ-50% מהתלונות על הפרת הוראה חוקית בין בני זוג.
- עו"ד מיקי וינגרטן מהלשכה לסיוע משפטי של מחוז ירושלים והדרום מציינת כי בפועל למשטרת ישראל אין כלים להתמודד עם תלונות מסוג זה, והיא מפנה את המתלונן לערכאה אזרחית לדיון בהפרת הסכם הגירושין, כלומר לבית-המשפט לענייני משפחה או לבית-הדין הדתי.²⁰ במקרים חריגים מתאפשרת הוצאה של הילד מחזקת ההורה הלא-המשמורן והעברתו אל ההורה המשמורן. למשטרה אין נתונים על התערבות משטרתית להוצאת ילד בכוח מחזקת הורה שהפר את צו הראייה.

2. גופים המסייעים בהתמודדות עם הליכי גירושין

התערבות טיפולית מוצעת לזוגות בהליכי גירושין ולאחר גירושין בכמה יחידות במשרד הרווחה: יחידות הסיוע שליד בתי-המשפט ובתי-הדין, תחנות לטיפול זוגי ומשפחתי ומרכזי קשר. להלן יוצגו בכלליות דרכי הפנייה ואופני ההתערבות, וכן נתונים על דרכי ההתערבות ועל שיעורי ההצלחה.

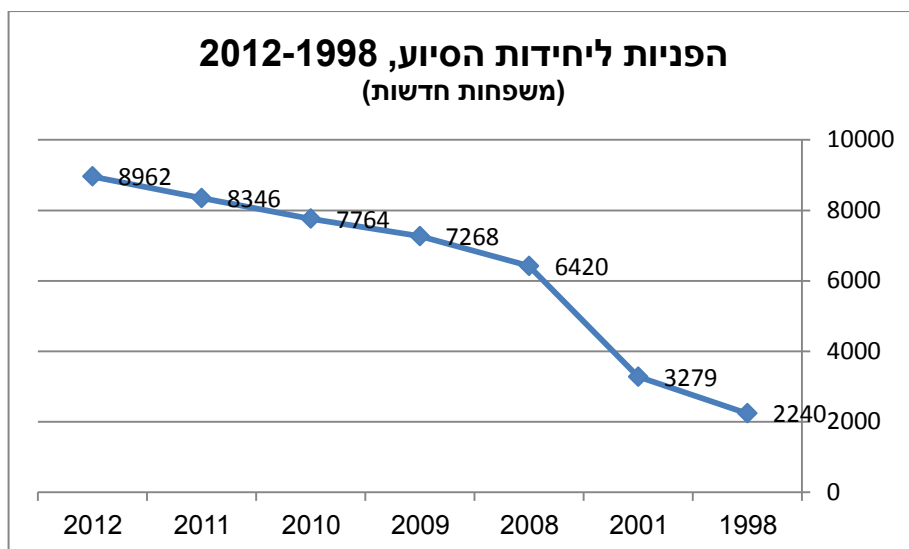
2.1. יחידות הסיוע שליד בתי-המשפט וליד בתי-הדין הרבניים²¹

יחידות הסיוע שליד בתי-המשפט לענייני משפחה ובתי-הדין הדתיים הן יחידות טיפוליות המשתייכות למשרד הרווחה ופועלות מתוקף חוק בתי-המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, חוק בתי-דין דתיים (יחידות סיוע), התשע"א-2011, וצו בתי-דין דתיים (הקמת יחידות סיוע בבתי-דין רבניים, דרכי הפעלתן וסדרי עבודתן) התשע"ג-2013. היום פועלות 14 יחידות ליד בתי-המשפט לענייני משפחה ושבע יחידות ליד בתי-הדין הרבניים, וכן שתי יחידות ליד בתי-הדין הרבניים נתונות בתהליך הקמה. היחידות מופקדות על אבחון והערכה, גישור וייעוץ. כמו כן, היחידות מפעילות קבוצות הורים בהליכי פרידה וגירושין שבאמצעותן ניתן מידע על הורות ועל צורכי הילדים בתקופת הגירושין. ההשתתפות בפגישות קבוצתיות אינה חובה, ועל-פי רוב היא מצריכה הפניה של שופט.

²⁰ מיקי וינגרטן, [הפרת הסדרי ראייה – מודל מוצע להתמודדות](#), עת סיוע, ביטאון האגף לסיוע משפטי, גיליון מס' 1, קיץ תשע"א, תאריך כניסה: 24 במרס 2013.

²¹ סעיף זה מבוסס על תשובת משרד הרווחה והשירותים החברתיים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 במרס 2013, ועל תשובת השלמה, 24 במרס 2013; משרד הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים 2011.

מקור: משרד הרווחה והשירותים החברתיים.

- הגרף לעיל מלמד כי חל גידול ניכר במספר ההפניות ליחידות הסיוע בכל הנושאים, והוא גדל פי-ארבעה מאז הקמתן עד לשנת 2012. בשנת 2012 התקבלו 8,962 הפניות של משפחות חדשות – עלייה של 7% לעומת שנת 2011, שבה הופנו 8,346 משפחות.
- בדרך כלל בית-המשפט או בית-הדין הם שנותנים הפניה ליחידת הסיוע. חריג לכך היא בקשה ליישוב סכסוך שמגיש אחד הצדדים לבית-המשפט. במקרה כזה התיק מופנה ישירות ליחידת הסיוע כדי שתנסה ליישב את הסכסוך לפני כניסה להליך משפטי. אי-אפשר לקבל טיפול ביחידות סיוע ללא הפניה מבית-המשפט או בית-הדין, אך אפשר לבקש מהשופט או מהדיין הפניה ליחידה. אי-אפשר לחייב הורה להגיע לפגישה ביחידות הסיוע גם אם ההפניה התקבלה משופט.
- בשנת 2011 הופנו ליחידות הסיוע 8,346 משפחות, חלקן בשל יותר מנושא אחד. בשנת 2011 נרשם טיפול ב-9,010 נושאים: 32% מההפניות ליחידות הסיוע עסקו בהסכמות, בגישור ובפישור, 18% עסקו בקשר בין הורים לילדים, במשמורת ובהסדרי ראייה, 23% – בהערכה ובירור עתיד הנישואין, 15% – באלימות במשפחה ו-6% – בתובענה ליישוב סכסוך. הפניות אחרות היו למתן ייעוץ לבית-המשפט לשם ריאיון ילדים.
- בשנת 2011 נעשו 4,655 התערבויות בתיקים שנפתחו ונסגרו באותה שנה. 52% מהתיקים היו בקטגוריה של ניהול סכסוך. התערבויות מסוג זה מכוונות להגיע להסכמה בדרך של גישור ויישוב סכסוכים. בכמחצית מ-2,416 התיקים שעסקו בניהול סכסוך הושגו הסכמות או נוסחו הסכמים (1,192 תיקים). ב-21% מהמקרים דווח על ירידה בעוצמת הקונפליקט או מעבר לפתרון טיפולי נרחב. ב-29% מהמקרים לא חל שינוי.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

2.2. תחנות לטיפול זוגי ומשפחתי²²

תחנה לטיפול זוגי ומשפחתי היא מסגרת מקצועית בעלת מומחיות בתחום הטיפול הזוגי והמשפחתי. תחנות מסוג זה מיועדות בין השאר למשפחות במשבר פירוד וגירושין. מטרת התחנה הן בין השאר חיזוק ושיפור של התקשורת במשפחה כולה ובין ההורים, הקניית כלים להתמודדות של משפחות עם משברים וייעוץ לזוגות ומשפחות בנושאים מורכבים של זוגיות וחיי משפחה. כמו כן, התחנות מקיימות פעילות מניעה והדרכה בתחילת משברים משפחתיים, המסייעים לריכוך הקונפליקט ולמזעור הפגיעה בילדים.²³ הטיפולים ניתנים בתשלום מדורג, הנקבע על-פי מצבו הכלכלי של המטופל. התשלום על מפגש לפני הנחה הוא 250 ש"ח.

- משרד הרווחה מפעיל 70 תחנות לטיפול זוגי ומשפחתי במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, המטפלות בכ-6,000 משפחות בשנה (לא רק במקרי גירושין).
- רוב השירותים שניתנים בתחנה הם טיפולים זוגיים ומשפחתיים והדרכת הורים (לא בהכרח בנושא גירושין).
- הסיבות העיקריות לפנייה קשורות ביחסים של ההורים עם ילדיהם (37%) ובבעיות ביחסים הזוגיים (37%). משברי גירושין הם הסיבה השלישית בשכיחותה (14%).
- 34% מההפניות מגיעות מהמחלקות לשירותים החברתיים ו-39% מהפניות הן פניות עצמיות.
- 61% מכלל המשפחות המסתייעות בתחנות לטיפול זוגי ומשפחתי מטופלות בתחנה כשנה. 16% מהמשפחות מטופלות יותר משנה ו-8% מהמשפחות מטופלות יותר משנתיים.

2.3. מרכזי קשר²⁴

מרכזי הקשר פועלים באחריות משרד הרווחה והשירותים החברתיים ומשמשים מסגרת תומכת ומקצועית לקיום מפגשים בין הורים לילדיהם במצבי עימות על רקע פירוד, גירושין, אלימות וסיכון. ההתערבות הטיפולית נועדה ליצור שינוי ארוך טווח שיוביל להסדרי ראייה יציבים ועצמאיים, וכוללת פיקוח על מפגשים של הורים וילדים, הדרכת הורים ושיחות עם בני המשפחה לפני המפגשים ואחריהם. הפנייה אל מרכזי הקשר נעשית באמצעות פקיד סעד או עובד סוציאלי המטפל במשפחה במסגרת המחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית או לפי צו מערכאה שיפוטית המחייב קיום מפגשים בפיקוח.²⁵

יש לציין כי במרכזי הקשר מטופלות גם משפחות שאינן בתהליך גירושין או אחריו, למשל משפחות לילדים השוהים במסגרות חוץ-ביתיות וזקוקות לסיוע בקיום הקשר עם הילדים ומשפחות שאובחנו בהם מצבי סיכון ואלימות כלפי הילדים מצד ההורים. לפי משרד הרווחה והשירותים החברתיים, בשנת 2009 74% מהמשפחות שטופלו במרכזי הקשר טופלו על רקע גירושין.

²² סעיף זה מבוסס על תשובת משרד הרווחה והשירותים החברתיים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 במרס 2013, ועל תשובת השלמה, 24 במרס 2013, אלא אם כן נאמר אחרת.

²³ משרד הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים 2009, [חלק ז': הסיוע למשפחות במצבי פירוד וגירושין](#).

²⁴ שם, סקירות השירותים החברתיים לשנים 2009, 2010 ו-2011.

²⁵ משרד הרווחה והשירותים החברתיים, תקנות עבודה סוציאלית 3.36, [מרכזי קשר הורים ילדים](#), 5 במרס 2009, תאריך כניסה: 23 באפריל 2013.

- בשנת 2011 פעלו 64 מרכזי קשר וטופלו בהם 2,240 משפחות ו-3,837 ילדים (לא בהכרח על רקע גירושין). בשנת 2010 טופלו 2,428 משפחות ו-4,122 ילדים. בשנת 2010 פעלו 63 מרכזי קשר וטופלו בהם 2,428 משפחות ו-4,122 ילדים. בשנת 2009 פעלו 62 מרכזי קשר וטופלו בהם 2,155 משפחות ו-2,540 ילדים.
- 19% מהילדים שטופלו במרכזי הקשר בשנת 2011 ו-17% מהילדים שטופלו בהם בשנת 2010 חיו במסגרות חוץ-ביתיות, בעיקר במשפחות אומנה.
- מהילדים שביקרו במרכזי הקשר בשנת 2011, 14% היו תינוקות עד גיל שנתיים ו-37% היו בני שנתיים עד שש שנים.
- מחצית המשפחות שהחליטו לסיים את הביקורים במרכזי הקשר בשנת 2011 ובשנת 2010 עשו זאת לאחר סיום הליך ההתערבות ופנייה להסדרים אחרים בקהילה. בשנת 2011 שליש מסיומי הביקורים נעשו עקב אי-שיתוף פעולה או התייאשות של אחד ההורים או של הילד: ב-10% מהמקרים ההורה הלא-משמורן התייאש והפסיק את הביקורים, ב-8% מהמקרים ההורה המשמורן לא שיתף פעולה, ב-8% מהמקרים ההורה הלא-משמורן לא שיתף פעולה וב-5% מהמקרים לא נוצר קשר עקב סרבנות הילד. שאר הסיבות לסיום הביקורים במרכזי הקשר (18% מהמקרים): אימוץ, חזרה למשפחה הביולוגית (אצל ילדים השוהים במסגרות חוץ-ביתיות ובמשפחות אומנה) ומעבר למרכז קשר אחר.

טבלה א': שיעור הנישואין ושיעור הגירושין בישראל, כלל האוכלוסייה, 1955-2010

שיעור הגירושין	שיעור הנישואין	
1.1	8.2	1959-1955
0.9	7.6	1964-1960
0.8	8.2	1969-1965
0.8	9.3	1974-1970
1.0	8.3	1979-1975
1.2	7.5	1984-1980
1.2	7.0	1989-1985
1.4	6.6	1994-1990
1.6	6.5	1999-1995
1.7	6.0	2004-2000
1.8	6.4	2009-2005
1.8	6.5	2007
1.8	6.8	2008
1.8	6.5	2009
1.7	6.3	2010

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [שנתון סטטיסטי לישראל 2012](#), מס' 63, לוח סיכום 3.1, "נישואין, גירושין, לידות חי, פטירות, ריבוי טבעי, פטירת תינוקות ולידות מת", לפי דת", ספטמבר 2012, תאריך כניסה: 11 במרס 2013.

טבלה ב': שיעורי נישואין וגירושין בישראל חלוקה על-פי דתות, שנים 1955-2010

	דרוזים		נוצרים		מוסלמים		יהודים		
	גירושין	נישואין	גירושין	נישואין	גירושין	נישואין	גירושין	נישואין	
	1.0	9.6		6.5	0.7	7.0	1.2	8.3	1959-1955
	0.6	4.5		7.2	0.5	8.3	1.0	7.5	1964-1960
	0.5	6.6		6.8	0.4	7.0	0.9	8.3	1969-1965
	0.5	9.2		6.5	0.5	6.8	0.9	9.6	1974-1970
	0.6	9.3		4.5	0.5	7.3	1.1	8.5	1979-1975
	0.7	9.5		6.2	0.8	8.6	1.3	7.3	1984-1980
	0.9	8.5		6.8	0.8	9.2	1.3	6.6	1989-1985
	0.8	8.6		5.1	0.9	9.8	1.5	6.1	1994-1990
	0.8	8.8		5.9	1.1	8.9	1.8	6.2	1999-1995
	0.7	8.1	0.3	4.8	1.0	7.9	1.9	5.9	2004-2000
	0.8	7.6	0.5	4.8	1.0	8.0	2.0	6.4	2009-2005
	0.8	8.1	0.5	4.6	1.0	7.8	2.0	6.5	2007
	0.9	8.0	0.6	5.3	1.1	8.8	2.0	6.8	2008
	0.8	8.0	0.5	5.0	1.1	7.9	1.9	6.6	2009
	0.8	7.1	0.5	5.1	1.3	7.8	1.8	6.2	2010

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [שנתון סטטיסטי לישראל 2012, מס' 63](#), לוח סיכום 3.1, "נישואין, גירושין, לידות חי, פטירות, ריבוי טבעי, פטירת תינוקות ולידות מת, לפי דת", ספטמבר 2012, תאריך כניסה: 11 במרס 2013.

טבלה ג': סיכום תיקי גירושין בבתי-הדין הרבניים, 2005-2012

2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	
10,694	10,210	9,640	9,986	10,225	9,765	9,963	9,595	מתגרשים
4.74%	5.91%	-3.46%	-2.34%	4.71%	-1.99%	3.84%	-1.44%	שינוי לעומת שנה קודמת
8,063	7,606	7,982	7,983	8,080	7,948	8,217	7,978	תביעת גירושין
9,045	8,699	8,585	9,156	8,787	8,532	8,297	7,786	הסכמי גירושין
3,915	3,808	3,866	4,331	4,199	4,104	4,315	4,008	תביעת מזונות
2,075	1,911	2,056	1,890	1,787	1,721	1,646	1,506	חלוקת רכוש
2,731	2,590	2,522	2,657	2,463	2,224	2,215	1,871	החזקת ילדים
993	996	981	1,044	1,005	1,069	1,032	934	שלום בית
2.6%	2.5%	3%	10%	4.5%	5%	5%		שיעור תביעות לשלום בית שאושרו

מקור: דוחות סיכום של הנהלת בתי-הדין הרבניים בשנים 2005-2012, התקבלו בדוא"ל מאורי אהרונוסון, מנהל אגף בכיר מערכות מידע בבתי-הדין הרבניים, 11 באפריל 2013.

הכנסת

טבלה ד': פילוח על-פי מין מגיש הבקשה לפתיחת התיק בבתי-הדין הרבניים, 2006-2012

סה"כ	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	
57,339	8,062	7,602	7,991	8,259	8,338	8,041	9,046	גירושין
27,800	3,874	3,643	3,806	3,952	4,043	3,993	4,489	זכר
29,530	4,183	3,958	4,185	4,305	4,295	4,047	4,557	נקבה
17,450	2,731	2,590	2,522	2,672	2,475	2,232	2,228	החזקת ילדים / הסדרי ראייה
13,086	1,953	1,866	1,860	2,017	1,899	1,723	1,768	זכר
4357	773	723	662	654	576	509	460	נקבה
13,105	2,075	1,908	2,058	1,903	1,788	1,726	1,647	חלוקת רכוש – כריכה
10,666	1,607	1,523	1,602	1,549	1,496	1,475	1,414	זכר
2434	464	384	456	354	292	251	233	נקבה
29,195	3,915	3,808	3,867	4,381	4,375	4,177	4,672	מזונות
12,361	1,900	1,793	1,748	1,814	1,689	1699	1,718	זכר
16,827	2,010	2,014	2,119	2,566	2,686	2478	2,954	נקבה

מקור: עיבוד נתונים שנעשה לבקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, התקבל בדוא"ל מאורי אהרונסון, מנהל אגף בכיר מערכות מידע בבתי-הדין הרבניים, 17 באפריל 2013.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

טבלה ה': שיעורי גירושין ושיעורי נישואין במדינות ה-OECD, 1970, 2008

1970	2008	נישואין	1970	2008	גירושין
8.61	7.71	קפריסין	3.5	3.7	ארה"ב
10.60	7.31	ארה"ב	0.7	3.3	בלגיה
9.20	7.13	קוריאה	2.2	3.1	ליטא
8.62	6.57	פולין	2.2	3.0	צ'כיה
9.10	6.33	ישראל	4.6	2.7	לטביה
9.53	6.15	ליטא	1.9	2.7	דנמרק
7.38	5.97	דנמרק	3.2	2.6	אסטוניה
10.00	5.71	יפן	1.0	2.6	שווייץ
7.85	5.69	מלטה	0.4	2.6	קוריאה
7.30	5.63	מקסיקו	2.2	2.5	הונגריה
8.84	5.59	פינלנד	1.3	2.5	פינלנד
7.50	5.52	אוסטרליה	1.0	2.4	בריטניה
7.55	5.41	שווייץ	1.4	2.4	אוסטריה
7.78	5.17	איסלנד	0.1	2.4	פורטוגל
7.04	5.17	אירלנד	0.0	2.4	ספרד
5.38	5.17	שבדיה	1.3	2.3	גרמניה
7.58	5.13	נורבגיה	0.8	2.3	סלובקיה
9.23	5.08	ניו-זילנד	1.6	2.3	שבדיה
8.14	5.00	ממוצע OECD	1.1	2.3	ניו-זילנד
7.94	4.86	סלובקיה	1.0	2.3	אוסטרליה
7.67	4.68	יוון	1.4	2.2	קנדה
7.40	4.62	גרמניה	0.8	2.1	צרפת
8.80	4.60	קנדה	0.9	2.1	נורבגיה
9.19	4.56	צ'כיה	0.2	2.1	קפריסין
8.47	4.43	בריטניה	0.9	2.0	יפן
9.48	4.41	הולנד	0.6	2.0	לוקסמבורג
10.17	4.40	לטביה	0.8	2.0	הולנד
7.60	4.36	בלגיה	0.8	1.9	ישראל
7.07	4.24	אוסטריה	1.2	1.9	בולגריה
7.35	4.01	איטליה	1.1	1.7	פולין
9.08	4.00	אסטוניה	1.2	1.7	איסלנד
7.75	3.97	צרפת	0.3	1.4	טורקיה
9.38	3.80	פורטוגל	0.4	1.2	יוון
7.32	3.76	ספרד	1.1	1.1	סלובניה
9.35	3.67	הונגריה	0.0	0.9	איטליה
7.00	3.54	צילה	0.0	0.8	אירלנד
6.36	3.49	לוקסמבורג	0.6	0.7	מקסיקו
8.61	3.42	בולגריה		0.2	צילה
8.28	3.17	סלובניה			

מקור: OECD, [OECD Family Database](http://www.oecd.org), Paris 2012.

מקורות

פרסומים

- המועצה הלאומית לשלום הילד, שנתון 2012, משפחות, משקי בית ותנאי גדילה של ילדים, לוח 3.3, תרשים 3א'.
- וינגרטן מיקי, הפרת הסדרי ראייה – מודל מוצע להתמודדות, עת סיוע, ביטאון האגף לסיוע משפטי, גיליון מס' 1, קיץ תשע"א, תאריך כניסה: 24 במרס 2013.
- פרידמן אלונה, זכויות וחובות בגירושין, אוניברסיטת תל-אביב והאגף לסיוע משפטי של משרד המשפטים, יוני 2012, תאריך כניסה: 14 באפריל 2013.
- OECD, OECD Family Database, Paris 2012.

חקיקה

- חוק העונשין, התשע"ז-1977.
- חוק בית-המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.
- חוק בתי-דין דתיים (יחידות סיוע), התשע"א-2011.
- צו בתי-דין דתיים (הקמת יחידות סיוע בבתי-דין רבניים, דרכי הפעלתן וסדרי עבודתן), התשע"ג-2013.

פרסומים ממשלתיים

- בתי-הדין הרבניים, בני זוג בהליכי גירושין, שלום בית, תאריך כניסה: 23 באפריל 2013.
- משרד הרווחה והשירותים החברתיים, מרכזי קשר הורים ילדים, תקנות עבודה סוציאלית 3.36, 5 במרס 2009, תאריך כניסה: 23 באפריל 2013.
- הנהלת בתי-הדין הרבניים, דוחות סיכום, 2005-2012, התקבלו בדוא"ל מאורי אהרונסון, מנהל אגף בכיר מערכות מידע בבתי-הדין הרבניים, 11 באפריל 2013.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2012 מס' 63, לוח סיכום 3.1, "נישואין, גירושין, לידות חי, פטירות, ריבוי טבעי, פטירת תינוקות ולידות מת, לפי דת", ספטמבר 2012, תאריך כניסה: 11 במרס 2013.
- שם, מקורות והסברים – נישואין וגירושין, תנועה טבעית, ספטמבר 2012, תאריך כניסה: 28 באפריל 2013.
- שם, משפחות ומשקי בית בישראל – נתונים לרגל "יום המשפחה", הודעה לעיתונות, 6 בפברואר 2013, תאריך כניסה: 11 במרס 2013.
- שם, פני החברה בישראל, דוח מס' 4, תיבה 1.1, רווקות, נישואין וגירושין, אוקטובר 2011, תאריך כניסה: 28 באפריל 2013.
- משרד הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים 2009, חלק ז': הסיוע למשפחות במצבי פירוד וגירושין, תאריך כניסה: 2 באפריל 2013.
- שם, סקירת השירותים החברתיים 2010, פרק 3, משפחות במצוקה, חלק ה': משפחות הזקוקות לסיוע בסוגיות משפטיות, תאריך כניסה: 2 באפריל 2013.
- שם, סקירת השירותים החברתיים 2011, פרק 3, משפחות במצוקה, חלק ה': משפחות הזקוקות לסיוע בסוגיות משפטיות, תאריך כניסה: 24 במרס 2013.

מכתבים

- גולדמן ילנה, הנהלת בתי-המשפט, מחלקת כלכלה וסטטיסטיקה, דוא"ל, 17 באפריל 2013.
- משרד הרווחה והשירותים החברתיים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "מימוש הסדרי ראייה לאחר גירושין", 18 במרס 2013; תשובת השלמה: 24 במרס 2013.
- משטרת ישראל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "הפרת הסדרי ראייה לאחר גירושין", 17 במרס 2013.
- עיבוד נתונים לפי בקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, התקבל בדוא"ל מאורי אהרונסון, מנהל אגף בכיר מערכות מידע בבתי-הדין הרבניים, 17 באפריל 2013.

